

10. Творча особистість учителя: проблеми теорії й практики: збірник наукових праць / Вип. кол. Гузій Н. В. (відпов. за вип.) та інші – К.: НПУ, 2001. – Вип. 6. – 295 с.

11. Теорія і методика мистецької освіти: збірник наукових праць / Редколегія О.П.Щолокова та ін. – К.: НПУ, 2000. – 181 с.

12. Художественное творчество. Вопросы комплексного изучения / Отв. ред Б.С.Мейлах. – Л.: Наука, 1983. – 287с.

Стаття надійшла до редакції 19.04.2010р.

УДК 378. 147

О.М. Драшко
асистент,
Криворізький ДПУ

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ТВОРЧИХ ПРОЕКТІВ

Стаття присвячена одній із проблем організації самостійної роботи студентів під час виконання творчих проектів. У статті розкриваються умови ефективного використання самостійної роботи під час застосування педагогічних технологій на заняттях.

Ключові слова: самостійна робота, творчі проекти, навчально-пізнавальна діяльність.

Статья посвящена одной из проблем организации самостоятельной работы студентов во время работы над творческими проектами. В статье раскрываются условия эффективного выполнения самостоятельной работы при использовании педагогических технологий на занятиях.

Ключевые слова: самостоятельная работа, творческие проекты, учебно-познавательная деятельность.

The article is devoted one of problems of organization of independent work of students during work above creative proektami. In the article the terms of effektivnogo implementation of independent work open up at the use of pedagogical technologies on employments.

Keywords: independent work, creative proekty, educational-cognitive activity.

Постановка проблеми. Педагогіка вищої школи у виборі підходів до формування творчого потенціалу майбутніх фахівців орієнтована на впровадження продуктивних педагогічних технологій. За переконанням М. М. Фіцули: “Уміння педагога застосовувати різні технології навчання дає йому змогу творчо підходити до організації навчально – пізнавальної діяльності студентів, обираючи в конкретних умовах технологію навчання, яка найбільше забезпечує засвоєння знань, формування умінь і навичок” [6, с.181]. Серед таких останнім часом приваблює увагу педагогів-практиків можливість використання проектно-технологічної діяльності у професійній підготовці майбутніх фахівців для різних галузей науки.

Мета статті: обґрунтувати умови ефективного використання проектно-технологічної діяльності в організації пізнавальної діяльності студентів. У педагогічній літературі проектно-технологічна діяльність характеризується як творча діяльність суб’єкта пізнавального процесу зі створення „проекту”. Термін „проект”, за тлумаченням словників, є кинутий вперед задум, план будь-якої дії, тощо. Є.С. Полат таку діяльність визначає як метод проектів, який у навчанні відображає спосіб досягнення мети через детальну розробку проблеми, що повинна завершитися цілком реальним, практичним результатом [3].

З точки зору можливостей його використання в освітньому процесі: проектно-технологічна діяльність – це спеціально організований викладачем і самостійно виконуваний студентами комплекс дій, що завершується результатом, створення творчого продукту. Щоб домогтися такого результату, необхідно навчити студентів самостійно мислити, знаходити і вирішувати проблеми, залучаючи з цією метою знання з різних дисциплін, уміння передбачати результати і можливі наслідки різних варіантів рішення.

Акцентуючи увагу на таких важливих умовах використання проектно-технологічної діяльності у навчальному процесі як ініціювання високої самостійності і творчої активності студентів, О.М. Коберник зауважує на наступних її компонентах: обґрунтування, планування, розроблення конструкції, технології та виготовлення об'єктів проектування" [2, с. 4].

Методика використання проектно-технологічної діяльності передбачає взаємодію суб'єктів навчального процесу в логіці наступних етапів: організаційно-підготовчого, конструкторського, технологічного та оцінного.

На перших трьох етапах здійснюється вибір теми проекту, аналіз виконання можливостей проекту, планування технології виготовлення проекту (складання ескізів, технологічної документації, врахування економічних витрат, креслень, визначення послідовності технологічних операцій, вибір доцільної технології, виготовлення обраної конструкції).

На оцінному етапі здійснюється кінцевий контроль за передбаченими критеріями, проводиться порівняння відповідності проекту до запланованого. Захист передбачає презентацію виробу, де кожен студент розкриває актуальність завдання, свою позицію щодо його розв'язання, демонструє матеріальний продукт трудової діяльності. Колективно оцінюється творча ідея студента, технологічна якість його виконання, міра самостійності, проявлена на всіх етапах виконання завдання.

Досвід використання проектно-технологічної діяльності у процесі професійної підготовки студентів інженерно-педагогічного фаху доводить ефективність організації навчального процесу, за умови поетапної реалізації організаційно-методичних дій викладачів.

Необхідність такого підходу викликана певними суб'єктивними чинниками. До таких чинників ввійшли: обмежена вмотивованість студентів до здійснення квазіпрофесійної діяльності, не готовність до рефлексивної діяльності, значні труднощі при виконанні самостійної роботи.

Зважаючи, що в проектно-технологічній діяльності максимально реалізується саме ідея навчання студентів самостійному виконанню творчих проєктів, М.М. Фідула, вважає, що одним з важливіших завдань викладача є правильна організація студентів, створення всіх необхідних умов для її успішного перебігу, а також обов'язкове врахування психологічних, фізичних, інтелектуальних та вікових особливостей, які визначають можливості тих, хто навчається. Особливістю організації самостійної роботи студентів є те, що викладач не приймає в ній безпосередньої участі, але він забез-

печує її організацію, керівництво за чим студент зможе діяти. При організації самостійної роботи слід звернути увагу на якісне її планування, ретельно продуману організацію та систематичний контроль [5, с.150].

У зв'язку з цим для ефективного виконання самостійної роботи студенти були включені у виконання її за трьохрівневою структурою:

– репродуктивний рівень, на якому відбувається виконання завдань за певним зразком, з метою закріплення знань, формування умінь і навичок і при якому пізнавальна діяльність студента виявляється у пізнанні, осмисленні та запам'ятовуванні;

– реконструктивний рівень, на якому виконання завдань передбачає перебудову рішень;

– творчий рівень, на якому діяльність студента при виконанні завдань потребує аналізу, отримання нової інформації

Цінність такої роботи полягає в тому, що на кожному етапі студентами самостійно виконується система відповідних та послідовних дій, що дозволяє особисто кожному студенту проявити себе в створенні нового, вдосконалювати свої знання, вміння, навички, сприяє розвитку творчих здібностей, привчає до практичної та самостійної роботи.

Необхідно відмітити, що більшість ускладнень при виконанні завдань з'являються у студентів, починаючи з реконструктивного рівня, як початкового до творчої діяльності. При цьому, спираючись на переконливу позицію К.Д. Ушинського в теорії і практиці навчання: "Слід постійно пам'ятати, що треба передавати учневі не тільки ті чи інші знання, але й розвивати в ньому бажання і здібності самостійно працювати й засвоювати нові знання" [4, с. 11]. З цією метою в практиці навчального процесу ми дотримувались того, щоб викладач за своїм призначенням прагнув не викладати готові відповіді, а бути педагогом-консультантом, творчою людиною, яка за власним прикладом залучає та мотивує студентів до пошукової роботи. Студенти у результаті такої співпраці повинні зрозуміти, що викладач не єдиний, до кого можливо звернутися за умови виникнення ускладнень під час виконання самостійного завдання

Висновок. Саме таким чином організовану самостійну роботу студентів в умовах проектно-технологічної діяльності можна розкрити як шлях від відомого до невідомого, формування умінь і навичок здобувати знання, розвитку пізнавальних інтересів. Самостійна ж робота, яка за визначенням В.В.Ягупова, є „сукупність різноманітних навчальних прийомів та дій, за допомогою яких вони самостійно закріплюють і поглиблюють раніше набуті теоретичні знання, практичні навички й уміння, а також оволодівають новими" [7, с. 344], набуває характеру навчання (яке так високо цінував засновник класичної дидактики Я.А. Каменський), що розвиває розумову самостійність необхідну для професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / Семен Устинович Гончаренко. – Київ: Либідь, 1997.- 376 с.

2. Кoberник О. М. Урок трудового навчання в умовах проектно-технологічної системи / О. М. Кoberник. – // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2006. – № 1. – С. 2-5.
  3. Полат Е. С. Метод проєктів на уроках іноземного мови / Е. С. Полат // Иностр. Языки в школе. – 2000. – № 2. – С. 3-10.
  4. Ушинський К. Д. Вибрані педагогічні твори: у 2-х т. / Константин Дмитриевич Ушинський. – Т.1. – К.: Радянська школа, 1983. – 488 с.
  5. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / М. М. Фіцула. – К.: Академвидав, 2006. – 352 с.
  6. Фіцула М. М. Педагогіка: Навчальний посібник, Видання 2-е, виправлене, доповнене / М. М. Фіцула. – К.: Академвидав, 2006. – 560 с.
  7. Ягупов В. В. Педагогіка: Навч. посібник / Василь Васильович Ягупов. – К.: Либідь, 2002. – С. 344.
- Стаття надійшла до друку 24.06.2010р.

УДК 378.147

*М.А. Слюсаренко
асистент,
Криворізький ДПУ*

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ЗАДАЧНОГО ПІДХОДУ В ПРАКТИЦІ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ШКОЛИ

У статті розглядається використання задачного підходу в умовах проблемного навчання.

Ключові слова: задачний підхід, проблемне навчання.

В статье рассматривается использование задачного подхода в условиях проблемного обучения.

Ключевые слова: задачный подход, проблемное обучение.

The article deals with using task-oriented approach under conditions of problem-solving training.

Key words: task-oriented approach, problem-solving training

Постановка проблеми. Проблема підготовки педагогічних кадрів була і сьогодні залишається однією з найбільш актуальних у сучасному суспільстві. Освіта як динамічний, систематизований процес трансляції та засвоєння знань, вироблення практичних умінь і навичок потребує глибокого і всебічного аналізу. Предмету осмислення підлягають не тільки мета і задачі, зміст і механізм його реалізації в підготовці педагогічних кадрів, але й пошук нових підходів, що забезпечують результативність навчального процесу вищої школи.

Процес навчання в вищій педагогічній школі має бути змінений таким чином, щоб кожному студенту була надана можливість випробувати свої сили, апробувати свої здібності в різних видах діяльності, професійно-педагогічного спрямування. Кожна людина покликана зробити “на основі власних індивідуальних здібностей, знань, умінь, навичок, моральних і світоглядних пріоритетів, що визначають масштаб особистості, її реальний внесок в збагачення матеріальних і духовних цінностей світу” [1, с. 5].

Дидактичні цілі педагогічного процесу у вищій школі, на думку Л.В. Кондрашової, повинні “передбачати формування у майбутніх педагогів засобами навчальних дисциплін стійкої направленості на творчість, активність і пізнавальну самостійність, які виявляються в єдності з високим

Педагогіка вищої та середньої школи. – 2010. – Вип. 30.